

صحبت از پژمردن یک برگ نیست

مهندس صابر پور، مدیر کل منابع طبیعی این استان با اعلام آتش سوزی در جنگل‌های بلوط صفحات شمال و شمال غرب این استان، میزان خسارت‌های وارده را ۴۵ هکتار اعلام کرده است. هر چند گفته می‌شود این آتش سوزی با حضور به موقع نیروهای امدادی مهار شد، اما میزان خسارت‌های وارده، فاجعه‌بار گزارش شد.

چندی پیش اخبار نگران‌کننده‌ای از غرب کشور به گوش می‌رسید که در آن جزئیات زیادی از آتش سوزی‌های گسترده در استان‌های کرمانشاه، لرستان و کردستان منتشر شده بود. در شهرستان مریوان و ارتفاعات مشرف به دریاچه‌ی زر پوار، آتش سوزی‌های با منشاء انسانی، گزارش شد.

بر اساس این گزارش‌ها، جنگل‌های واقع در غرب روستای «نی» که از جمله بزرگ‌ترین جنگل‌های منطقه مریوان به شمار می‌رود، بامداد روز دوشنبه ۲۸ تیرماه طعمه‌ی حریق شد و ده‌ها هکتار از جنگل‌های این منطقه در آتش

«کاش جنگل بیابان بود از روز نخست!». دست‌کم این‌گونه اگر بود، دغدغه‌ای به نام حفظ و پاسداشت آن هم از ابتدا کان لم یکن می‌نمود!

امید سلیمی بنی گزارش خود را زیر عنوان «سال بلا برای جنگل‌های ایرانی» در تارنمای خبری خبرآنلاین این‌گونه روایت کرده است:

«در حالی که اخبار آتش سوزی مهیب در جنگل‌های روسیه، صفحات روزنامه‌های جهانی را پر کرده است، این بلا، گریبان جنگل‌های ایران را در سال ۱۳۸۹ گرفته است و ورها نمی‌کند. آمارهای رسمی و غیررسمی زیادی از ابتدای سال جاری درباره‌ی سوختن هکتارها جنگل در استانهای مختلف ایران منتشر شده است که جمع‌بندی ساده‌ای از آنها نشان می‌دهد که از ابتدای امسال، کوره عظیمی در جنگل‌های ایران روشن شده است که همچنان درختان را در کام خود می‌بلعد.

آخرین آتش سوزی‌ها از خوزستان به گوش می‌رسد.

در میان انبوه خبرهای سیاسی، تحریم‌ها، اوضاع نابسامان اقتصادی، مشکلات تامین معاش مردم و در دل این بازار مکاره که دخل‌ها با خرج‌ها نمی‌خواند و تخصیص یارانه‌ها و بحث‌های داغ مخالفان و موافقان آن سرفصل اخبار را قرق کرده است و نقل محافل خبری شده است، آیا جایی برای واگویی‌های زیست محیطی هم مانده است تا آقایان مسئول، اندکی پیش‌تر از نوک بینی خود را برانداز کنند؟!

در سالی که گذشت - تا به این لحظه - چیزی فراتر از ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار هکتار از جنگل‌های این‌کره‌ی خاکی از دست رفته است. باز تکرار این رقم حتی در مخیله نمی‌گنجد!!

کشور من در این وانفسای بیابان‌زایی و در جایی که در همه‌ی ارائه‌ی آمارها و ارقام دسته‌بندی‌ها به شکر اندرش، همیشه مقام‌های آخر جدول را برمی‌گزینند، کجای این قصه‌ی تلخ ایستاده است. آقایان چشم‌هاتان را باز کنید!

وضعیت جنگل‌ها بحرانی است

آتش سوزی‌های مکرر، فرماندهی یگان حفاظت جنگل‌های کشور را وادار به واکنش کرد. وی در حالی که با خبرنگاران از افزایش صد درصدی آتش سوزی در جنگل‌های زاگرس خبر می‌دهد، می‌گوید: «شرایط جنگل‌های خارج از شمال در روزهای گرم امسال بحرانی بوده و حریق در سطح و در تعداد دفعات به نسبت سال گذشته صد در صد رشد داشته است.»

تقی ایروانی در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر با اعلام این‌که بارندگی فصل‌های قبل، فرصت مناسبی برای رشد علفزارها، بی‌شبه‌ها و پوشش گیاهی سطح جنگل فراهم آورد، می‌گوید: «پیش‌بینی ما همین بود که اتفاق افتاده و آتش سوزی در جنگل‌ها با شدت گرمای امسال کاملاً طبیعی بود! ماموران ما هم با آگاهی از این وضعیت، تمامی امکانات را برای مقابله با حریق بسیج کردند.»

این اظهارات در حالی شکل می‌گیرد که استادان منابع طبیعی و جنگل‌داری می‌گویند عوامل انسانی، در به وجود آمدن فجایعی مانند آتش سوزی‌های اخیر نقش اصلی را ایفا می‌کنند. در همین راستا دکتر هوشنگ سبحانی، استاد بازنشسته دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران «بی‌توجهی شهروندان به محیط زیست و کوتاهی مسئولان» را عامل اصلی گسترش روزافزون این آتش سوزی‌ها در جنگل‌های زاگرس می‌داند.

مهار آتش سوزی، نیروهای امدادی دولتی و مردم مجبور شدند تا برای بار سوم در منطقه آتش گرفته واقع در شش کیلومتری شمال یاسوج حضور یابند. گفته می‌شد این آتش سوزی بیش از ۲۰ هکتار جنگل را درگیر خود کرده بود.

سوختند. بنا به گزارش‌های منتشر شده از سوی انجمن‌های مردم نهاد این استان، تنها در چهار ماه اول سال جاری ۱۰۱ مورد آتش سوزی در جنگل‌های حومه‌ی شهرهای مریوان و سروآباد رخ داده است که با کمک و تلاش‌های شهروندان و اداره منابع طبیعی، اطفاء شده است.

برخی دیگر از منابع غیر رسمی خبری نیز اعلام کرده اند که تنها در یک ماه و نیم گذشته، ۱۲۰ مورد آتش سوزی در جنگل‌های مریوان اتفاق افتاده است. چند هفته پیش نیز مدیرکل حفاظت محیط زیست استان لرستان از مهار آتش سوزی گسترده در جنگل‌های زاگرس، واقع در منطقه اشترانکوه این استان خبر داده بود. به گفته‌ی منابع خبری، نزدیک به ۴۰ هکتار جنگل بلوط در آتش سوزی این منطقه از بین رفته بودند.

بعد از آن نیز اخبار نگران‌کننده‌ای از مناطق مرزی استان کرمانشاه به گوش رسید که در آن از آتش سوزی ۲۰ هکتار از جنگل‌های شهرستان دالاهو خبر داده شد. گفته می‌شد شدت شعله‌های آتش، به قدری بود که پوشش گیاهی این منطقه، شامل کوه بیمار و حواشی روستاهای هوکانی و طلسم کاملاً از بین رفت. برخی منابع غیر رسمی از خسارت‌های وارده به منابع طبیعی دالاهو به میزان ۹۱۲ میلیون ریال خبر داده بودند.

این در حالی است که تیرماه امسال، جنگل‌های مشرف به یاسوج، واقع در استان کهگیلویه و بویراحمد در آتش سوخت. شدت آتش به حدی بود که پس از دو بار

به گفته‌ی وی در ماه‌های گرم امسال، جنگل‌های شمال آسیبی ندیدند اما جنگل‌های زاگرس که آسیب‌پذیرتر هم هستند به شدت آسیب دیده‌اند، زیرا رفتار گردشگران در این جنگل‌ها کمتر کنترل می‌شد.

هر چند صحبت از ماه‌های گرم سال در به وجود آمدن آسیب‌هایی این چنینی به محیط زیست، زیاد شنیده می‌شود، ولی در سایر ماه‌ها نیز آتش، بلایی ست که همواره به جنگل‌های ایرانی خسارت وارد می‌آورد. به‌طور مثال در خردادماه امسال، شهرستان پاسارگاد شاهد آتش‌سوزی مهیبی در جنگل‌های خود بود.

طبق اخبار خردادماه، بیش از ۲۰ هکتار از جنگل‌های شرق شهرستان پاسارگاد طعمه‌ی حریق شد. به گزارش واحد مرکزی خبر، جانشین فرمانده‌ی یگان حفاظت منابع طبیعی شهرستان پاسارگاد در این باره گفته بود: «جنگلهای مرتفع این شهرستان در آتش سوختند و با وجود حضور به‌موقع ماموران، ۲۰ هکتار از این جنگل‌ها تخریب شدند.»

اما به‌جز جنگل‌های داخلی فلات ایران، جنگل‌های پیرامونی و مرزی نیز امسال دستخوش حریق شدند. به‌طور مثال در جنگل‌های هم‌مرز با ترکمنستان، مردادماه امسال، آتش‌سوزی مهیبی در گرفت و تخمین زده می‌شود که تنها در آن سوی مرز، بیش از ۱۰۰ هکتار درخت‌زار به خاکستر تبدیل شده است.

فرمانده‌ی یگان حفاظت منابع طبیعی و آبخیزداری استان

خراسان رضوی با اشاره به آغاز آتش‌سوزی در جنگل‌های ارس منطقه آسلمه (مرز ایران و ترکمنستان) می‌گوید:

«خوشبختانه این حادثه در مرز ایران به کمک نیروهای مردمی، سربازان نیروی انتظامی، گروهان مرزی باجگیران و نیروهای منابع طبیعی محیط زیست خاموش شد.»

هر چند این خبر خوش، مرهمی به زخم‌های سرخ جنگل‌های ایرانی شمرده می‌شود اما در همین ماه، گیلان غرب در استان کرمانشاه و جنگل‌های دبل در استان کهگیلویه و بویراحمد نیز داغ آتش را تجربه کردند. هر چند سطح این آتش‌سوزی اندک بود و به سرعت مهار شد، ولی انبوه اخبار آتش‌سوزی‌های سال ۸۹ نشان می‌دهد این سال، تاکنون سال بلا برای جنگل‌های ایرانی بوده است.»

این گزارش در تاریخ بیستم مرداد ماه سال ۸۹ نوشته شده است.

در حالی که اخباری که این روزها و اندکی بعد از انتشار این خبر منتشر شده است، پرده از فجایع بی‌شماتری برمی‌دارد که عمق این آمار را بسیار تکان‌دهنده‌تر از آن چه تا بدین جا سخن رفت به رخ می‌کشد!

خبرگزاری ایلنا در گزارش روز پانزدهم آبان‌ماه خود، خبر از آخرین آتش‌سوزی مریوان می‌دهد: «یکی از وسیع‌ترین آتش‌سوزی‌ها در روز گذشته، آتش‌سوزی جنگل‌های منطقه تحقیقات جنگل «گاران» در ۱۰

کیلومتری شمال شرق مریوان است که در طی چهار ساعت بیش از ۱۰۰ هکتار از جنگل در آتش سوخت.»

به همین سادگی!

خبر کوتاه اما بسیار دردآور است! بنا بر همین گزارش: آمار آتش‌سوزی‌های جنگل‌های مریوان به ۵۸۳ مورد افزایش یافت. تکرار می‌کنم: ۵۸۳ مورد!

«با وجود نگرهبان ۲۳ نفر از اعضای جمعیت سبز چپاکه برای مهار آتش به منطقه گاران رفته بودند، عملیات اطفاء حریق حدود چهار ساعت به طول انجامید. آمار آتش‌سوزی‌های غرب کشور - که منطقه‌ی مریوان و سروآباد کانون آتش‌سوزی‌ها لقب گرفته است - روز به روز در حال افزایش است. به طوری که آمار ۵۶۹ مورد آتش‌سوزی از هفته گذشته تاکنون به ۵۸۳ مورد افزایش یافته است.

با وجود این آمار تکان‌دهنده، نیاز به اقدام فوری مسئولان امر به شدت احساس می‌شود زیرا در صورت ادامه‌ی شرایط فعلی، وداع با جنگل‌های بلوط زاگرس هر لحظه نزدیک‌تر می‌شود.»

با نگاهی به سرفصل اخبار منتشر شده‌ی این روزها در خصوص وضعیت تاسف‌بار زیست محیطی کشور، آیا حرفی هم برای گفتن باقی می‌ماند؟!

آقایان مسئول! به خود آبیید که این گوهر نایاب، چون رفت زکف، به کف نیاید. ■

نوید خواسته